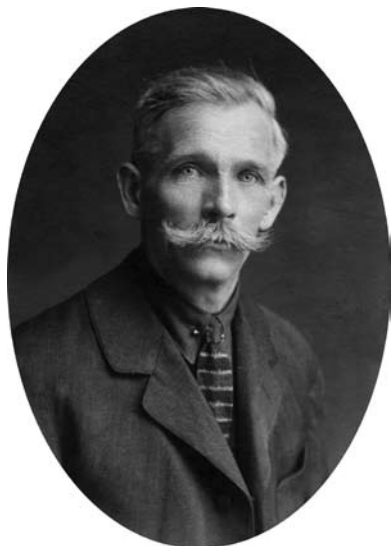

Priftrogarjevi

Pri Priftrogarju na današnji Cesti talcev 8 je bila rojstna hiša moje mame. Oče je kot poštar s skromno plačo finančno skrbel za sedem otrok, mati pa za vse ostalo: vrt, domače živali (prašiče, kure in zajce), za obleko in vzgojo otrok.

Kljub skromnosti jim je bila izobrazba pomembna. Mama je šla na učiteljišče, teta v profesuro za matematiko in fiziko, dva brata v gimnazijo, dva za krojača, starejša

*Anton Udir, pismonoša
na Koroški Beli, okoli leta 1916
(hrani Jernej Udir)*

teta pa je imela mojstrski izpit za krojaštvo. Tako je med drugimi izučila tudi kasnejšo direktorico Gorenjskih oblačil. Zato je hiša kasneje prevzela krojaško obrt. Med drugo svetovno vojno so v njej podnevi šivali za Nemce, ponoči pa, kljub temu da je v hiši stanovala nemška učiteljica, za partizane. Danes je hiša v tuji lasti, njeno domače ime Pri Priftrogarju pa se je pozabilo.

Pred drugo svetovno vojno je imela na šolstvo vpliv Cerkev. In ker je oče podpiral liberalce, mama kljub diplomi z učiteljišča 12 let ni dobila službe. Potem se je zaposlila na Gorjušah nad Bohinjem, teta pa se je zaposlila kot profesorica na Veliki dolini na Dolenjskem – po vojni sta obe učili na Koroški Beli. Ker sta bili verni, jima je ravnatelj grozil, da ju bo, ko dobi možnost za zamenjavo, odpustil. To so bili časi, ko je v šole

še hodil nadzornik učiteljev. Tudi šolarji smo čutili »rešpekt« do nadzornikov. Ko smo začeli obiskovati šolo, otroci še nismo imeli spremstva. Malica je bila drugačna, kruh s koščkom sira ali jabolkom.

Spominjam se zime in visokega snega pa ozke gazi v njem. Prvošolček sem na poti v šolo pred seboj zagledal graničarja na konju. Nisem imel druge izbire, kot da se mu umaknem in ugreznem v sneg. Ob srečanju se še živo spominjam konjskega vampa, ki je bil precej višji od mene. Otroci smo spali na slamaricah. To so bile vreče iz žakljevine, napolnjene z »vasno«. To je širokolistna trava, ki jo je ata s srpom žel v

Lničah in jo posušeno na ramah nosil domov. Pozneje smo spali na koruzni slami, ki je bila pridelana doma in je bila bolj obstojna.

Kopanje je bilo na sporedu vsak teden po vnaprej določenem terminu v kopalnicah pri glavnem vratarju železarne na Javorniku, kjer je oče delal v obratu težke proge. Mama je pred kopanjem najprej dobro pomila banjo, vanjo natočila vode, v kateri smo se otroci umili in okopali, nato pa nas je še splaknila. Ker kopalnica ni imela tuša, nas je polivala s pollitrskim lončkom, kar je bilo precej zamudno.

Priftoigarjeva hiša z napisom Pavle Udir Modno krojaštvo okoli leta 1934 (hrani Jernej Udir)